

EDINOST

„EDINOST“
izhaja po trikrat na teden v šestih izdanih ob torkih, četrkih in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . f. — 20, izven Avstrije f. 1.40 za tri mesece . f. — 60, za pol leta . f. — 1.20, za leto . f. — 2.40. Na naročbe brez priložene naročnine se ne jemlje ozir. Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 2 urč., izven Trsta po 3 urč. Sobotno večerno izdanje v Trstu 4 urč., izven Trsta 5 urč.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglasi se računajo po tarifi v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osumnjena in javno razpisana, do- mači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, kar nefrankovana se ne sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnine, reklamacije in oglase sprejema upraviteljsko uradno pisarno: ulica hit. 3. II. nadst. Odprto reklamacije so prosto poštno.

V edinosti je moč!

Katolicizem in Poljaki.

Nedavno temu je tudi prvi in najgoreč- niši zagovornik katoliških koristi med Slo- venci izrekel trpko besedo o voditeljih na- roda poljskega, posebno še o poljskem plem- stvu, o tisti glasoviti „šlahiti“. „Slovenec“ je očital poljskim plemičem, da kažejo pre- malo ljubezni in skrbi za deželo in za bla- gostanje nižih slojev. Mi smo zadovoljstvom vzeli ad notam dotične izjave glasila naše kranjske duhovščine. Vendar pa moramo pridodati, da s tem še ni izčrpana sodba, oziroma obsodba prvakov naroda poljskega. Politika šlahite ni le pogubna za gmotno blagostanje v deželi gališki, ampak je po- gubna za vse avstrijsko slovan- stvo. Pogubna pa je, ker je prišla do veli- kega vpliva tudi med jednim delom oškodov- ancev samih — avstrijskih Slovanov, zlasti med onim delom, kojemu je poverjena skrb za negovanje verskega, katoliškega čuta. A kako je mogel poljski vpliv postati toli po- guben, oziroma, kakó je mogel priti do to- like veljave tudi med Nepoljaki?! Naše me- njenje je, da zato, ker je politika poljske šlahite neiskrena, neodkriščna, ker nikdar ni kazala svetu svojih pravih ciljev, zбоk česar tudi politički svet prav ne pozna prave pravi poljske politike. Morda nikjer drugje se stanovski interesi ne skrivajo toli lokavo za versko stvar, kakor ravno v Poljaki; nikjer se verska stvar tako ne zlorablja v prilog stanovski sebičnosti.

To zlorabljenje je eden glavnih virov vsej mizeriji avstrijskih Slovanov.

Ako je že „Slovenec“ očital Poljakom, da imajo med njimi plemiči preveliko vpliva in premalo ljubezni do naroda, menda se tudi nam ne boje stelo v zlo, ako navedemo tu nekoliko misli iz „Slovenskega Sveta“ o politiki poljske šlahite, in sicer v ta namen, da bi se tudi med nami vendar enkrat jeli bistriti pcjmi o bistvu poljske politike, v kolikor ista skriva svoje cilje za — hrbet vere.

Papež Leon XIII. je poslednje dni iz- javil, da je opetovano opominjal Poljake, naj bi ločili vero od politike, ker je gledé na njih sedanjo usodo to neizogibno potrebno. Morda ni bilo še papeža, ki bi imel toliko poguma, Poljakom povedati resnico tudi gledé na njih politkovanje. Snel jim je avtorita- tivno z obraza krinko. Zadel pa je tudi vse tiste, ki verujejo, ali iz svojih posebnih in- teresov hočejo verovati, kakor da bi se Poljaki stalno in izključno borili za vero, za kato- ličanstvo.

Katoliška hierarhija vsega sveta že sto- letja razglša, da Poljaki so katoličani par excellence, in da vsa njih stremjenja ne me- rijo na drugo, kakor na razširjenje katoliške vere. Ne v Evropi, ne v Ameriki ne zasle-

diš katoliških glasil, ki bi ne hvalila poljskih del in bojov s stališča rimskega katolicizma. V tem se slovanski katoliki čisto nič ne razločujejo od katoliških vernikov drugih na- rodov. Razlika v zapadni Evropi je le ta, da je tu nekaj agresivnih narodov, ki imajo posebne dobičke pred očmi, ko trdijo, da Poljaki so nedolžni politiki, in da to, kar storé, vrši se izključno v katoliškem interesu.

Poljski katolicizem je tesno združen s politiko poljskega, nenasitljivega in nepobolj- šljivega plemstva. Poljske množice so bile do današnjega dne v takih materialnih, duhov- nih in duševnih sponah, da so bile nespo- sobne, zaslediti namere svojih plemskih tla- čiteljev. Ti so za političke svoje namere, bolj rečeno, nakane, že pred vekovi iskali povodov, kakó bi se vrgli na rusko zemljo. Vera jim ni mogla pomagati, dokler so imeli Poljaki isti grško-vstolčni obred, kakor Rusi in slovanski narodi v obče. Še le ko se je cirilometodijska cerkev uničila tudi med polj- skimi množicami, mogli so vodniki poljskih tlačanov zasadiati verski antagonizem med Poljaki in Rusi.

Omenivši, da so v prejšnjih vekih tudi jezuitje podpirali politiko poljskih plemičev, trdi „Slov. svet“, da se je to godilo zgolj iz tega vzroka, ker niso umeli notra- njih povodov poljskega plemstva, hrepenečega po izključnem go- spodarstvu. In žal, da se katoliški krogi še danes v takih zmotah. To škodi katoličan- stvu v nepreračunljivih merah, ker bi imeli pravoslavni Rusi vse drugačno, ugodniše menenje o katolicizmu, nego je, žal, imajo sedaj, ko sodijo katoliško stvar po poljski politiki. Sedanjí papež Leon XIII. je pro- svitljen duh in skuša popravljati, kar je za- krivila kratkovidnost v prošlosti. Biskup Strossmayer je istih nazorov; tudi on po- skuša iztrebiti predsodke in zapreke, ki jih je prošlost in sedanost nakopila proti zjedinenju rimske in pravoslavne cerkve, posebno med Slovani. Strossmayer je sam dovolj skusil, kaka je tista politika, ki se kaže, kakor da bi pospeševala tudi katoliško vero, v tem ko dela največje zapreke, da bi se katoličan- stvo pospeševalo na starih, sedaj izpodkopa- nih podstavah, torej s cirilometodijsko cer- kvijo, tudi med zapadnimi Slovani.

Zakaj nadalje opominja papež Leon XIII. zopet in zopet ravno Poljake, da naj ločijo vero od politike? Zato ker vidi, da politika poljskega plemstva ni ka- toliška, temveč v obče jako posvetna, odda- ljena od vsakega pospeševanja katoličan- stva. Leon XIII. vidi, da Poljaki so največa zapreka razširjenju katolicizma, ker ostalim Slovanom izpodkopujejo vero v rimskega papeža, da bi mogel on ščititi s katolicizmom tudi narodnost slovanskih narodov.

Papež Leon XIII. pri vsej avtoriteti, ki jo je pridobil v vseh delih sveta, je onemo- gel nasproti politiki poljskega plemstva; on

tej politiki sam ne veruje, da bi pospeševala katoličanstvo, pač pa je preverjen, da se nad katolicizmom poljskih politikov izpodtikajo drugi Slovani. Poslednji, kolikor so pravo- slavni, sodijo, da bi se jim slabo godilo v uniji z Rimom. kakor se izpodkopuje sedaj unijatska cerkev, kolikor je pod gospodar- stvom poljskega plemstva.

Poljski katolicizem oslablja avtoriteto in vpliv katoliške cerkve zlasti pri pravoslavni Slovanih in potem Slovanih v obče. Zato dela poljska politika posebno prosvetljenemu Leonu XIII. toliko skrbi; zato on opomi- nja Poljake, njih plemstvo in hierarhijo, naj bi razločevali vero od politike. On jim s tem ne nasvetuje, da bi se odre- kli politiki; on jih le svari, da bi vere ne rabili več kot propagandistino iz- ključno posvetnih političkih namer in ciljev. Leon XIII. naznanja z opominom do Polja- kov, da je še drugih sredstev, s katerimi dohaja politika k svojim ciljem, vero kot sredstvo za posvetne namene naj bi pa opu- stili poljski plemiči, ki se identifikujejo s Poljaštvom. Ti zlati nauki glavarja cerkev katoliške bi se utegnili koristno uporabiti tudi — na Kranjskem.

Leon XIII., ki vé, da je politika v vseh krščanskih dobah posluževala se vere za svoje posvetne namene, opominja pa danda- nes najbolj Poljake, naj bi ločili vero od po- litike radi tega, ker ni naroda, ki bi vero za političke namere rabil in zlorabil v toliki meri, kakor poljsko plemstvo. To vidimo naj- bolj v današnji Galiciji, kjer jemljejo z ni- čevnimi pretvezami unijatskim Rusom znak za znakom pri njih kirilometodijskem obredu. Namera poljske politike v Galiciji in sedaj tudi v Bukovini deluje na to, da bi unijati sprejeli rimski obred in s tem asimilovali se s Poljaki. Katoliška cerkev ne more s polja- čenjem unijatskih Rusov pridobiti čisto nič, ker katoliška cerkev je sama zadovoljna z unijati kot takimi, in je sama tekom vekov na- glašala, da je zaščitnica podobnih obredov in tradicionalnih svojstev v cerkvi, in Leon XIII. še posebe naglašala, da naj se hrani cerkvena avtonomija z obrednimi posebnos- timi. A tudi ko bi rimski katolicizem pridobil kaj pri preobračanju unijatov v kato- like rimskega obreda, izgubi pa toliko več v moralnem pogledu pri pravoslavni vernikih, do kateri ne seza moč in sila poljske politike.

Zapadnim državam, ki razširjajo zapadno kulturo proti vstoku, ugaja politika poljskega plemstva, in iste države same bi najraje pridobile takih pomočkov, kakršni so poljski plemiči, tudi proti evropskemu jugovstoku. Katoličanstvo se na zapadu danes rabi kot obče političko sredstvo proti pravoslavju; kaže se, kakor da bi hoteli Evropo razdeliti, z vključenjem protestantizma in katolicizma, v jeden del, in s pravoslavjem v drugi del, in poljska politika bi bila zadovoljna za se in za drugo zapadništvo, ko bi vsa Evropa

častitljivemu gospodu, Klarici, Zemeckemu — zakaj? Bogati so in gospoda baje k ro- binski sreči ne potrebuje zadovoljnosti, samo da ima le denarja*.

„Niti zadovoljnosti ni bilo med njima?“

„Za nohet bi se dala spraviti*“

„Kdó je temu kriv?“

„Obá. Ko se je Zemecki razjaril iz ma- ščevanja na ubožne ljudi, zaničevala je te ljudi tudi Klarica. Ko pa je še rasel nje- gov napuh, ni imela Klarica tolikanj bistro- umnosti in srčnosti, da bi ga bila opozorila na mogoči padec. Klela je žnjim vred, mri- zila priproste ljudi, smejala se njegovemu humorju, postala ošabna z njim vred — kakor dete.“

On kakor grof, ona kakor dete. Kako drugače? Saj v farovži ni skusila ničesar; sedaj bila je bogata, vozila se je v kočiji,

pokatoličila se v smislu poljskega katolicizma; kajti poljsko plemstvo misli, da bi po tej poti najlaže zopet doseglo staro gospodstvo od Baltijskega do Črnega morja ali, kakor pra- vijo krajše, od morja do morja. Poljsko plem- stvo, v službi zapadne politike, saja o po- vrnitvi nekdanje mogočnosti; politika za- padnih agresivnih narodov računa pa drugače. Razvidno pa je že naprej, da sanje polj- ske ostanejo sanje, usluge poljskih plemičev pa dejstvo, ki naposled bude na škodo Slovanstva. Vse kaže, posebno tudi v našem cesarstvu, da opomin papeža Leona XIII., naj bi Poljaki ločili vero od po- litike, ostane dejanski brezuspešen. Slovani pa so sami sebi dolžni, da obračajo na po- litikovanje poljskega plemstva toliko večo pozornost, kolikor večí vpliv dobiva isto plemstvo v obči politiki.

Politiške vesti.

V Trstu, dne 21. oktobra 1895.

Visoka gosta v narodopisni razstavi.

Dne 19. t. m. popoldne obiskala sta nj. ces. in kr. Visokosti nadvojvodi Karol Ljudevit in Ferdinand československo narodopisno razstavo v Pragi. Ljudstvo je pozdravljalo visoka gosta navdušenimi klici. Nadvojvoda mudila sta se tri ure v razstavi. Pri odhodu se je nadvojvoda Karol Ljudevit izjavil zelo laskavo o razstavi, izjavivši, da je s to razstavo stvarjeno velikansko, jako zanimivo delo ter da ne pozabi nik- daar globokega utisa, katerega je napravila nanj českoslovan- ska narodopisna razstava.

V zadoščenje nam je. Pod naslovom „Zabrana“ pišeje rovinjskemu listu „Alba“: De- želnemu odboru istrskemu došel je potom ministerstva važen Najviši sklep, ki slove približno tako le:

„Cesar je izrazil Najvišo vo- ljo, da nismeti izvršiti sklepa deželnega zbora istrskega od dne 14. januarja 1895. glede po- slovne jezika, s kojim sklepom je dodal deželni zbor dva odstavka §. 13. po- slovne jezika; ta sklep je neveljaven v kolikor nalaga členom deželnega zbora omejitve glede stavljenja predlogov in inter- pelacij, kajti ni bil vsprejet potom zakona, kojega bi bilo ustavnim potom predložiti Najvišemu potrjenju.“

Ako je ta vest resnična — in mora biti resnična, sicer bi je gotovo ne bil prijavil ro- vinjski list — potem smemo trditi ponosno, da je z Najviše strani potrjeno naše me- njenje o gori omenjenem sklepu deželnega zbora istrskega — s kojim sklepom so hoteli go- pōda izbacniti iz zbornice hrvatskoslovenski jezik in s tem poteptati v tla ustavne pravice istrskih Slovanov — in o resoluciji, vsprejeti na zadnjem shodu italijanskega po- ličnega društva v Poreču, s koje so poziv-

družina ji je rekala „milostljiva gospa“ — kakor ji je Zemecki obljubil.

A Zemecki? On je že v tistem času, ko je bila njega ranjca žena še živa, pojavljal go- spodske navade; smatral se za nekaj višega, ka- kor so vsi Touzetinci skupaj, toda pokojna žena bila je razumna gospodinja. Naj je delal to ali ono, ona je molčala, ostala dosledna in Ze- mecki, videč, da žena nikakor ne smatra njega svojim uzorom, je zasukal stvar: jel se je on ravnati po nje vzgledu in bil je vrl gospodar. Ali Klarica? — Otrok! Mislija je: kar on dela, to je že najbolje; vedno se je bala, da bi ga razžalila, in v svoji nespameti odo- bravala njegovo ošabnost. Odohravana ošab- nost pak poseza dalje, ter vleče za seboj vse, kar je človeku najljubšega, najsvetej- šega: ženo, srečo, zadovoljnost.

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

Klarica iz farovža.

19

(Dalje).

„Kaj, Zemecki propada?“

„Dá in kako!“

„Tako veliko posestvo!“

„Na to, kar on troši, bilo bi potrebno deset takšnih posestev.“

„Stavba kakor grad!“

„Ali kakor stari grad. Kamor je po zimi burja prevrgla vrata, tam tudi ležé; kolikor škodlj je veter odtrgal, skozi to- liko špranj teče voda za strop.“

„Kaj pak ti škednji!“

„Niti miš bi se v njih ne preživila.“

„Ta krasen plot okolo vrta pod okni.“

„Celo zimo so z njim kurili.“

„A teh krav in ovac kakor na dvoru!“

„Sedaj baš tako kakor pri revnem kaj- zarju.“

„Vsak kupec šel je najpoprej k Ze- meckemu!“

„In tako zalo ženo je dobil!“

„Da bo imel kaj položiti v rakev.“

„Klarico?“

„Kakó pak! — mar mislite, da je ona brez nezdod?“

„Človek bi mislil, Bog vé česa še do- živi takšna kmetica!“

„Na dve vrsti bi se dali zapisati vsi blagi trenutki njenega zakonskega življenja.“

„Mi smo rekali, da bi bilo bolje, da bi ubogala svoje srce in ne tuji napuh.“

„Vedel je to vsakdo, kako izpade, ali kdó bi se drznil to glasno izpovedati. Ako bi bila to ubožica, pa bi se ji že zamoglo povedati nekaj do duše; toda pojašnjevati

ljali italijansko deželnozborsko večino, naj brezobzirno izvede oni sklep, ki znači plusko v obraz ne le istrskim Slovanom, ampak tudi — avstrijski ustavi.

Mi smo rekli pred par dnevi v svojem uvodnem članku, da poreska resolucija pozivlja naravnost na upor proti zakonu, a danes čitamo v navedeni najvišji volji da sklepa deželnega zbora istrskega glede izključanja hrvatsko-slovenskega jezika iz zbornice ni smeti izvršiti, ker ni v soglasju z obstoječo ustavo!!

Otroško hvalečnostjo beležimo tudi to izjavo z Najvišjega mesta, opominjajočo nas z nova, od kod je Slovanom avstrijskim zaupljivo pričakovati — pravice. Kvišku srca torej, kajti Oni, ki se je ravnokar pokazal toli skrbnega varuha avstrijske ustave, te podlage političke svobode in jednako-pravnosti avstrijskih narodov, je tudi — naš varuh!

Mimogredé bodi še povedano, da smo jako radovedni, da-li je imelo tudi ministerstvo Badenijevo kaj zasluge na tej prevažni izjavi.

Še jih srbi! Kar posebno izdanje „Goriškega Vestnika“ je moralo zagledati beli dan v ta namen, da more slovenski svet čitati nastopno „goriško-zdravo-radikalno blagovestje“:

„Nikdar bi se ne bili mislili, da bomo delali z našim listom, ki izhaja dvakrat na mesec toliko preglavice tržaškemu dnevniku, ki se zove „Edinost“. Na poziv tega lista, smo primorani izdati posebno izdajo lista. Tu niso razmere, ki naravnem potom zahtevajo našo malenkost se v javnem mnenju opravičiti za naše delovanje, ali pa opravičiti se za morebitne prestopke. Tudi ne gre tu za „Edinost“ ali za njene gnotne ali duševne koristi, ampak gledé politike, ki se vsiljuje po ovinkih za to, da ohrani svojo sedaj več kot nikdar omahljivo hegemonijo, za osebo, ki je postala prava izdajica naroda pri Budimpeštanskih delegacijah. Tedaj samo dve leti sta minuli, odkar je naš hud sovražnik prišel nas potiskati v blato radi bistvenega obstanka, radi prevzetnosti in častiborstva.

Kdo je ta oseba, Vam je dragi naročniki dobro znano, in smo več kot skromni, ako nič drugega ne želimo, kakor da Vam je korist, naša narodna bodočnost. Kje so one lepe obljube tega moža, poplavale v valovih trozveze, katera nas Slovane bridko pritiska na zid, mesto da bi se duševno in gnotno razvijali. Spinčič je mož druge vrste nego oni, ki nam proužroča sedaj toli bridkih narodnih solz!

Ta izvanredna številka „Vestnika“, je žrtev bridkega narodnega boja v Gorici“.

Natisnili smo vse to doslovno, v prvič zato, da bode mogel svet občudovati to krvavo ironijo na pravilni slovenski zlog in da izvedo dopisniki slovenskih listov, kako se pisati — ne sme! V drugo pa moramo dati nekoliko odgovora, v kolikor smo sploh mogli razumeti to — kolobocijo!

Konstatujemo, da „zdrave“ politike goriške tako pečejo pod nogami tla zadnjih deželnozborskih volitev, da kar čuti nočejo več o tem, ampak so se v tiski in zadregi zatekli v delegacije, ki so se vršile pred par leti. Zato pa so nam popolnoma ostali dolžni odgovora na vprašanje: „Za katero stranko so pri zadnjih deželnozborskih volitvah agitovali aktivni c. kr. politički uradniki?“ — Kakor nam tudi niso pojasnili, katera stranka je pred par dnevi v Sežani glasovala za moža, ki se je izjavil na javnem shodu, da sovraži Slovence?! Mar bode ta mož glasoval in delal proti trozvezi?!

Mož, ki je pred dvema leti v delegacijah zagrešil taktičko pogreško — drugega hujšega si niti ne moremo misliti pri njegovem poznanem poštenju — je bil, mi se ni malo ne bojimo povedati tega, doktor Anton Gregorič. Mi smo takrat povedali g. poslancu svoje mnenje in mu je povemo istotako odkrito tudi v bodoče, kadarkoli se ne bomo strinjali z njegovimi nazori.

Ali sveto jezo moramo se upreti početju, s kojim hočejo nekaterniki proglasiti izdajico moža, ki se je nabral nevenljivih zaslug za goriške Slovence v gnotnem in duševnem pogledu, kakoršnih si ni pridobil nikdo še pred njim! In nikar naj se goriško-vestniški — bodimo milostni v izražanju —

čudaki ne dičijo s ptujim perjem, kar se dostaje sodbe o škodljivosti trozveze in o potrebnosti značajnosti, kajti kolikor mi poznamo gg. Spinčiča in Podgornika, — in poznamo ju dobro — smo uverjeni, da bi ona sama rundečica srma in jeze v obrazu protestovala proti temu, da se jima hočejo obešati na frak ljudje, ki sklepajo zveze z našimi narodnimi nasprotniki in podpiratelji — trozveze! — protestovalala bi, ako bi sploh smatrala za vredno, zavračati predznosti ljudij, od katerih ju ločijo — prepadi v nazorih o politički in narodni značajnosti. In če gospodje ne vedo, jim povemo mi, da je tudij dr. Majaron razsrjeno protestoval, ko se je nedavno tudi tega moža ime zlorabljalo v „Goriškem Vestniku“. Ne gospóda, takim orožjem si ne naberete lavorik.

Slednjič bodi povedano „Goriškemu Vestniku“, da nam njegove „bridke narodne solze“ ne sežajo ni najmanj do srca, gg. Spinčiču in Podgorniku pa — še manj!

Sicer pa nam je res žal, da se je „G. V.“ radi nas vrgel v stroške „posebnega izdanja“, kajti bilo je res škoda časa in denarja.

Važna avdiencija. Iz Rima javljajo, da se je tam razširil glas, da sv. Oče vsprejme v avdienciji velikega kneza Konstantina in njegovo sopogo. Tej avdienciji pripisujejo veliko važnost gledé na združenje vstočne cerkve s katoliško in pa z ozirom na armensko vprašanje.

Izjemno stanje v Pragi je odpravljeno. Sleherni prijatelj političke svobode pozdravi gotovo zadovoljstvom ta prvi znameniti čin Badenijeve vlade. Nikakor pa ne bi mogli pritrditi onim, ki hoté videti v tem činu kako posebno koncesijo národu českemu. Koncesija že zato ni, ker je uverjen ves svet, da proglašanje izjemnega stanja je bila velika — pogreška. In gotovo se varajo oni, ki se morda nadejajo, da bode ta čin izdatno uplival na taktiko zastopnikov naroda českoga. Res je sicer, da si želé ti možje blazjih odnošajev med seboj in državno oblastjo, ali takim odnošajem morajo odpreti vrata jasni, nedvomni dokazi o resni volji za izvajanje brezpogojne enakopravnosti vseh narodov.

50 letnica — smrtne obsodbe. Bur-nega leta 1848. bilo je v Avstriji obsojenih na smrt mnogo vročekrvnih mladenčev, ki so se borili za idejalno svobodo, toda lepo število obsojenih pobeglo je v inozemstvo, odkoder so se povrnil v svojo domovino še-le tedaj, ko je naš premil. cesar in kralj pomislil vse te političke zločince. Drugi časi, drugi nazori; razni izmed teh na smrt obsojenih „zločincev“ žive še dandanes, nekateri celó v visokih državnih službah kot obče čislani možje. Baš tako je z „obsojenimi“ izza ustaje leta 1848. Eden izmed teh „obsojenih“ je dandanašnji poljski prvak dr. Fran Smolka, kateri doživi letos dne 5. novembra petindvajsetletnico svoje obsodbe na smrt, ker se je bil dejansko udeležil ustaje 1848. leta. V Lvovu osnovali so poseben odbor, kateri deluje v to, da bi se ta dan slovesno praznoval po vsej Gališki. — Čudni občutki morajo sprehajati moža, ki slavi tako redko petindvajsetletnico.

Različne vesti.

Imenovanje. C. kr. namestnik v Trstu imenoval je občinskega zdravnika v Ajdovščini, dra. Huga Finka začasnim ces. kr. okrajnim zdravnikom v političkem okraju Tolminskem.

Kakó se je gospod Spadoni pokazal italianissima? Pod tem naslovom nam pišejo iz nemških krogov in mi prevajamo:

Dne 20. septembra, katerega dne so se delile spominske medalje različnim častivrednim gospodom, ki so hoteli postati zaslužni za domovino, čitali smo v „Piccolu“, da je g. dr. Spadoni, razžaljen po vsikliku „Abasso l'Italia“, dal zapreti onega, ki je zagrešil ta vsiklik. Tu pa treba naglasiti, da klic „abasso l'Italia“ je mogel veljati le onim, ki sanjajo o neki „Trieste italianissima“. To mora biti jasno vsakomur. Ako se torej vprašamo, kje je domovina dra. Spadonija, moramo odgovoriti, logično sklepajoči iz povedanega, da — Italija. Takih mož ne potrebujemo mi Avstrijci; ampak potrebujemo mož, kateri so ponosni, da imajo svojo domovino in svojega cesarja. Najmanj je pa potrebujemo mož, ki prihajajo od onkraj morja, da žive med nami, a hočejo biti italianissimi.

Za podružnico družbe sv. Cir. in Metoda na Greti se je nabralo v veseli družbi v zadržni krčmi v Rojanu 6 kron 2 stot.

Tolminska podružnica sv. Cirila in Metoda vrlo napreduje; vsled preobilo napolnjene blagajne se letos ni še pobirala letnina. Tako nam vsaj pišejo iz Tolmina; ali če je to tudi res, seveda ne vemo.

Krajnim šolskim svetom v Istri naznanja „Goriška tiskarna“ A. Gabrček v Gorici, da ima v zalogi vse tiskarnice (hrvatske in italijanske), zapovedane po deželnem zakonu z dne 31. julija 1895., št. 18. deželnega zakonika izdanega te dni. Obrazi so tiskani došli od merodajne strani iz Istre. Teh tiskanic danes nima še nijedna tiskarna. — Ista tiskarna ima sploh vseh 20 šolskih tiskanic v hrv. in ital. jeziku Naročila se izvrše obratom pošte.

Kranjsko-primorsko-dalmatinsko društvo poštarjev in odpraviteljev bode imelo svoj letošnji občni zbor dne 22. t. m. v Kamniku.

„Eviva l'Italia!“ — in pa ulica Tigor. Predčerašnjem spremljali so policijski organi težaka Jurija Buranella iz Rovinja proti parniku, ki naj bi odpeljal Jurija v domovino, kajti vrli težak si je prislužil pri tukajšnji c. kr. policiji — izgon. Buranelliju pa ni kar nič dišalo, da bi se moral neprosto voljno vrniti v milo svoje rojstno mesto. Izjavil je svojemu „častnemu spremstvu“ kar naravnost, da ne mara v Rovinj po nobeni ceni. Ker pa je videl, da mu ta njegova izjava ne pomore prav nič, poskusil je izvršiti svoj namen na drug, prav premeten način. Na obrežju prišel je namreč kričati, kolikor je imel sape: „Eviva l'Italia!“ To je pomagalo in stražarji so urno prišli prefrignega upornika, toda ne, da ga popeljejo na parnik, ampak — v ulico Tigor pod ključ. Buranello ostane torej se nekoliko časa v Trstu, — a kaj si potem izmislil, da se obvaruje groznega mu Rovinja, to bode tuhtal bržkone v zaporu.

Iz Kanala nam pišejo: Nedejali smo se, da novoizvoljeni občinski zastop očisti prah marsikje. Mogoče, da ima dobro voljo ali pokazal je ni še, kjer bi bilo to najbolj potrebno. Poglejmo poštni urad. Ta nima menda družega pečata nego italijanski „Canale“, ali pa noče rabiti dvojezičnega. Prašamo: ali je to v ponos Kanalskemu trgu, rojstnemu kraju skladatelja Kocijančiča? Ali ne bi bilo umestno, da bi se dal napraviti pečat z napisom „Kanal ob Soči“.

Za sedaj naj zadostuje; v drugič pogledamo še v kak zaprašen kotiček.

Več kanalcev.

Mednarodni lopovi. Dolgo časa ni došla v javnost nikakoršna vest o preiskavi, ki se vrši v Budimpešti proti mednarodnim lopovom Papacosti, Staliju, Affendakisu, Rističu in tovarišem. Sedaj javljajo iz Budimpešte, da je preiskava končana in da preiskovalni sodnik izroči te dni obširne spise državnemu pravdnistvu. Umevno je, da ta preiskava ni bila lahko delo, kajti prebrisani tatovi ovirali so jo kolikor so le mogli, razven tega pa so ulomili in kradli poraznih mestih in je bilo potrebno iskati gradiva, da se jim dokaže krivnja o posamečnih „podvzetjih“. Član te nevarne družbe Ristič je tudi na sumu, da je pred leti v Dolnji Tuzli umoril dve osebi. Tamošnje oblasti pa niso še pripisale v Budimpešto onih spisov iz preiskave, ki se dostajajo tega Rističevega hudočinstva. — Oni členi te slavne družbe, kateri so pokazali svojo spretnost v Avstriji, izpraznivši razne blagajne, preselijo se takoj po sklepu obtožbe — početkom prihodnjega meseca — pod varstvom bajonetov na Dunaj, kjer bodo čakali v zaporih deželnega sodišča, da pridejo pred porotnike zaradi tatvin, ki so jih izvršili v Avstriji. Dunajsko državno pravdnistvo pa še ni zaključilo dotične preiskave.

Lop red na ogerskih poštah! Nedavno izginilo je v Belemgradu iz ogerske poštne ambulance pismo, v katerem je bilo 20.000 frankov. Zaprli so takrat predstojnika Belgrajškega železniškega poštnege urada Jakoba Vitoševića, kajti on je bil ra sumu, da si je prisvojil dragoceno pismo. Vitošević prišel je pred sodišče, razprava proti njemu bila je te dni. Prisostvoval je zastopnik oškodovanega kralj. ogerskega poštnege erarja. Sodišče je obtožbenca rešilo obtožbe, ker je spoznalo, da ni dovoljno dokazano, da-li je ogerska pošta res izročila dotično pismo srbski pošti, ali ne. — Iz te razsodbe more se sklepati

kakšen „uzorni“ red more vladati na kralj. ogerskih poštah!

Poskušaj samomor. Minolo soboto vstopil je 241. Fran P., stanujoči v ulici Montorsino hšt. 10. v trgovino z orožjem v ulici S. Nicolo hšt. 9 ter se izrazil, da hoče kupiti revolver in nabojev. Trgovcu mu je predložil zahtevano na izbero in v tem, ko se je trgovec obrnil, da poda „kupu“ še drugo orožje, počil je strel in P. se je zgrudil na tla. Utaknil je bil naboj v revolver in sprožil hitec proti svojemu srcu. Ranjenega so prenesli v vežo dotične hiše, kamor je prihitel zdravnik z zdrav. postaje. Le-ta je dal ranjenega prenesti v bolnišnico. Zdravniki so konstatovali, da je rana sicer nevarna, toda ne smrtna. Vzrok temu nesrečnemu samomoru je baje nesrečna ljubezen (pred kakimi 14 dnevi umrla se je P.-ova ljubica) in pa dejstvo, da je imel P. v poslednji svoji službi pri upravnistvu nekega tukajšnjega lista toliko „neprijetnostij“, da je prišel v dotiko s policijo in sodiščem.

„Slovenski Svet“ prinaša v svoji 40. št. (18. okt.) to le vsebino: Hrvati pa Srbi. — Iz dežele minulih privilegij. — Pesmi. — Dunajsko pismo. — Glediško pismo. — Ženstvo. (Pismo „Marice“ in „Pobirki o vzgoji srednješolske mladine). — Razgled po slovenskem svetu. — Književnost.

„Slovenski Svet“ se naročuje pri g. Fr. Podgorniku, Dunaj, VII., Hofstallstrasse 5.

Koledar. Danes (22.): Kordula, devica mučenica; Saloma. — Jutri (23.): Janez Kapist, spozn.; Eltbin, opat. — Mlaj. — Solnce izide ob 6. uri 29 min., zatoni ob 4. 59 min. — Toplota večeraj: ob 7. uri zjutraj 13.5 stopinj. ob 2 pop. 19.5 stop. C.

Loterijske številke izžrebane. 19. t. m.:
Dunaj 41, 3, 43, 65, 29.
Gradec 27, 42, 89, 7, 53.
Temešvar 12, 50, 41, 13, 23.

Najnovejše vesti.

Prag 20. Nadvojvodi Karol Ludovik in Ferdinand sta si gledala več javnih zavodov, tako muzej in mestno hranilnico. Na večer je bila sijajna soareja pri knezu Lobkovicu.

Budimpešta 20. Danes sta prisegla nova namestnika za Galičijo in Štajersko. Posredoval je ministerski predsednik grof Badeni. Ministra Badeni in Bilinski sta se povrnila na Dunaj.

Budimpešta 21. Magnatska zbornica je vsprejela 108 proti 111 glasom §. 23 zakona o svobodnem izvrševanju vere, uravnavaajoči izstop od te ali one vere.

Trgovinske brojavke. Budimpešta. Pšenica za je-on 6.55 6.57 Pšenica za spomlad 1896 6.85 do 6.87. Oves za zosen 5.72—4.74 Rž za jesen 6— 6.05 Koruza za oktober 5.93 6— maj-juni 1896 4.52—4.54. Pšenica nova od 75 kil. f. 6.50—6.60 od 79 kil. f. 6.55—6.65, od 80 kil. f. 6.60—6.75 od 81 kil. f. 6.70 8.00, od 82 kil. for 6.55—6.65, od 80 jočmen 5.50—8 5 prosa 5.30—5.60 ržnova 6—6.20. Pšenica Ponudbe in povpraševanje srednje. Prodaja 30000 met. st. 5 novč. dražje Vreme lepo.

Praga. Neralinirani sladkor za november f. 13.55 nova lotina 13.40. brez carine.

Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst in carino vred odpošiljatev precej f. 30.50. Con cassé 31.50 — Ostvorni 32.50 — V glavah (sodi) 32 — Kartel zaključen za 2 leti.

Havre. Kava Santos good average oktober 92. — za februar 90.75.

Hamburg. Santos good average za oktober 75 — december 74.50 mare 72.50 mirno.

Dunajska borza 21. oktobra 1895

	predčeraš	danes
Državni dolg v papirju	100.30	100.40
„ „ „ v srebru	100.65	100.85
Avstrijska renta v zlatu	121.45	121.35
„ „ „ v kronah	101.20	101.35
Kreditne skelje	400.60	401.20
London 10 let	120.10	120.20
Napoleoni	9.53	9.53 1/2
20 mark	11.76	11.75
100 ital. lir	45.05	45.15

Josip Pizzarello

mehanic

izvršuje vsakršne poprave šivalnih strojev in dvokoles. Prodaja nove in rabljene šivalne stroje in dvokolesa.

Via Madonna del mare šte. 4, vhod via Fontanone, vatrie hšt. 12.

JAKOB ŠTRUKELJ - TRST
via Caserma št. 16 uhođ piazza della Caserma.
(nasproti celiki vojašnici),
prodaja po neverjetnih nizkih cenah vsakovrstna angleška

kolesa (bicykle)
Zastopstvo koles „Raleigh“ iz tovarne „Raleigh Cycle Co“ Ltd. Nottingham Angleško in koles „Adler“ iz tovarne H. Kleyer Frankfurt.

Kolesa „Raleigh“ in Adler so svetovno znana, poslednja rabijo se v nemški vojski. Kolesa pošilja se na delo in na vse kraje brez vseh stroškov. Sprejema se poprava vsakovrstnih novih in starih koles in šivalnih strojev. V zalogi nahajajo se vsakovrstna orodja in priprave za kolesa.

Zahtevajo naj se ceniki!